

1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás előtti ☐ -ba!

...../ 10 pont

- a) ☐ V. Henrik császár II. Callixtus pápával Wormsban konkordátumot kötött
- b) ☐ Korlátozták az iparúzők számát a céhek, hogy szabályozzák a piacot. A minőség megőrzése érdekében a céhen kívüli iparúzőket, a kontárokat üldözték.
- c) ☐ A XII. századtól hódított az apró, kecses díszítéseiről nevezetes barokk stílus Európában.
- d) ☐ Könyves Kálmán törvényeivel akadályozta a kóborlást és betiltotta az ún. istenítéleteket is.
- e) ☐ A Bizáncban nevelkedett III. Béla uralkodása idején avatták szentté I. Lászlót.
- f) ☐ Az egyetemeken négy fakultás volt: a szabad művészetek, a teológiai, az orvosi és a jogi fakultás.
- g) ☐ IV. Béla idején a jobbágyparaszti szabadság elérhető legmagasabb foka a vendég (hospes) szabadság volt
- h) ☐ A Halotti beszéd az utolsó aranyágacska, az utolsó Árpád-házi uralkodó halálakor készült.
- i) ☐ A szerviensek közvetlenül a király szolgálatában álló udvari vitézek legfelső rétegét alkották a 11-13. sz.-i Magyarországon. Birtokaikat katonai szolgálatuk révén tovább gyarapíthatták, közvetlenül királyi bíraskodás alá tartoztak.
- j) ☐ A corvinák kötését Aragóniai Beatrix kérésére készítették lila vagy kék selyemből, bőrből és díszítették aranyozott veretekkel

2. KAKUKKTOJÁS - Húzza alá a sorba nem illő elemet! Indokolja röviden választását!

...../ 5 pont

- a) • Napi ötszöri ima • gyónás • a Ramadan havi böjt betartása

Indoklása:

- b) • I. (Madarász) Henrik • I.(Nagy) Ottó, • Bulcsú

Indoklása:

- c) • domonkosok • ferencesek • pálosok

Indoklása:

- d) • kehidai oklevél • Képes Krónika • Aranybulla

Indoklása:

- e) • Dévai Bíró Mátyás • Dávid Ferenc • Kálmáncsehi Sánta Márton

Indoklása:

3. Írja soronként a közös jellemzőt a felsorolások utáni vonalra!

...../ 5 pont

- a) Nyék, Jenő, Keszi:
- b) Vecelin, Pázmány, Hont:
- c) Szentgotthárd, Zirc, Pilis, Pásztó:
- d) egésztelkes, telkes, zsellér:
- e) Ozorai Pipo, Tallóci Matkó, Stiboroci (Stiborci) Stibor

4. Írja annak a történelmi személyiségnek a nevét az idézet utáni vonalra, aki feladhatta volna az alábbi hirdetések!

...../ 5 pont

- a) „Szakértőt keresek vitairatom elkészítéséhez, melyben a két szín alatti áldozás, az egyenlőségen alapuló, olcsó, nemzeti egyház mellett kell érvelni a konstanzi zsinaton”
.....
- b) „Halicsi hadjárataimhoz sikeres hadvezért, szentföldi utazásomhoz busás összeg fejében vezetőt keresek.”
- c) „Hosszú tengeri utazáshoz 3 caravellát vásárolok”
- d) „Gyülekezzetek a táboromba! Németalföldre indulok a „koldusok” ellen”
- e) „Rendezvényszervezőt keresek királytalálkozó elegáns megrendezéséhez Visegrádra.”
.....

5. Írja a meghatározás elé a történelmi fogalmat!

...../ 5 pont

- a) Az Oszmán Birodalom igazgatási központja. Isztambulban a Topkapi szerájban volt a helyszíne.
- b) Európában a 13.századtól kialakuló, egymástól elkülönülő, azonos jogállású és azonos érdekekkel bíró társadalmi csoport.
- c) 1161-ben léptek egymással szövetségre a balti kereskedővárosok (pl.:Hamburg, Bréma,Lübeck).
- d) A középkorban országunkba betelepülő német nyelvűek elnevezése. A 12-13.században vándoroltak Erdélybe és a Felvidékre. II. András kiváltságlevelet is adományozott számukra (Diploma Andreanum).
- e) Werbőczy István nádor állította össze. A magyar szokásjogot foglalta írásba. Tartalmazza a sarkalatos nemesi jogokat is.

6. Egészítse ki Hunyadi Mátyás gazdasági intézkedéseiről szóló hiányos szöveget!

...../ 4 pont

Mátyás idején az államháztartás legfőbb irányítója a(z) lett. Az 1467-es országgyűlésen megszüntették a kamara hasznát, s helyette a(z) vezették be. Egyik újítás az volt, hogy korábban sokan szereztek mentességet, most az uralkodó mindenki számára kötelezővé tette az új adó befizetését. A másik újítás az volt, hogy megváltozott az adószedés rendszere. Károly Róbert óta telkenként szedték be az adót, mostantól kellett fizetni a húsz dénárt. A harmincadvám nevét megváltoztatta Természetesen megmaradtak az egyéb jövedelemforrások is (regálék, vámok).

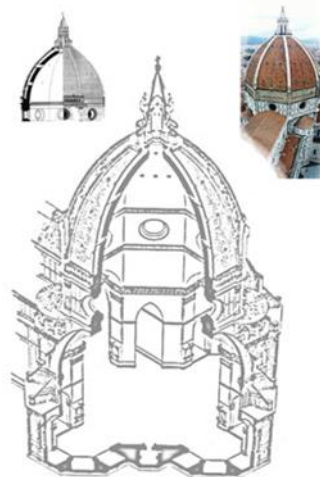
7. Nevezze meg, milyen stílusirányzatra jellemző jegyeket ismer fel a mellékelt ábrán!

...../ 3 pont

.....

Jelölje meg (így: ☒) annak a két műalkotásnak a nevét, amely hasonló stílusban készült, mint a fenti kupola!

- ☐ westminsteri apátság (London)
- ☐ Párizsi Notre Dame
- ☐ Chartres-i székesegyház
- ☐ Botticelli: Vénusz születése
- ☐ Hagia Sophia,
- ☐ csempeszkopácsi templom
- ☐ Michelangelo: Pieta

8. Mutassa be röviden a Bocskai seregében harcoló hajdúkat!

...../ 4 pont

A szövegben használja a „Korpona”, „hajdúszabadság” kifejezéseket is!

.....

.....

.....

.....

.....

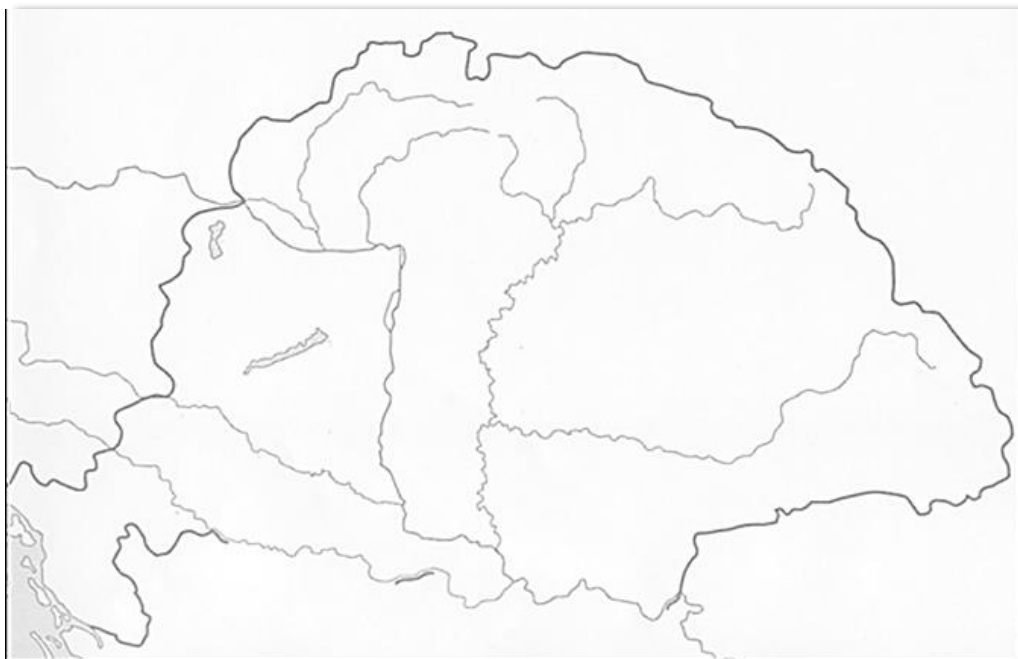
9. Egészítse ki az alábbi táblázatot!

...../ 5 pont

történelmi helyszín	esemény	időpont	név
Kőszeg	Szulejmán egy hónapon át ostromolta a várat		Jurisics Miklós
	Török ostrom – sikeres magyar védelem		Dobó István, Ahmed budai pasa és Ali pasa
Temesvár	Török ostrom- Ahmed ígérete ellenére lemészároltatja a védőket	1552	
Szigetvár	Szulejmán ostromgyűrűbe zárta a várat	1566	

Jelölje a táblázatban szereplő helyszíneket •-tal és a város kezdőbetűjével!

...../ 4 pont

10. Töltse fel az alábbi táblázatot!

...../ 14 pont

történelmi személyek:						
források:						

a) Az alábbi történelmi személyek neveit (balról jobbra haladva) időrendi sorrendben írja be a táblázat első sorába! Figyelem! Egy név nem sorolható be.

- Báthory Gábor • Bethlen Gábor, • János Zsigmond • Bocskai István
- Fráter György • I. Rákóczi György • Brandenburgi Katalin

b) Az alábbi adatok, források betűjelét írja be a táblázat második sorába a megfelelő történelmi személy neve alá!

(A)

(B) Erőszakos kormányzásával, erkölcstelen magatartásával maga ellen fordította az erdélyi rendeket. Szében szabad királyi város elfoglalásával pedig az erdélyi szászokat.

(C) „Mennyi nyomorúság és mennyi szerencsétlenség, pusztulás és romlás érte az utolsó években a német császár katonái révén Magyarországot. ... Magyarország már alig árnyéka önmagának ... a császár azon munkálkodott, hogy elpusztítsák, s még a magyar nyelvet is eltöröljék ... Belgiojoso grófja, a császár magyarországi főkapitánya, ez a rosszindulatú ember, megkezdte ... igaz és tiszta keresztény vallás üldözését.”

(Lippay Balázs és Németh Balázs *hajdúkapitányok kiáltványából, 1604*)

(D) princeps absolutus

(E) Svéd, francia szövetségesként részt vett a harmincéves háborúban is. Visszavette a magánkézre került kincstári birtokokat, s megtörte a nagybirtokos főrendek hatalmát, birtokaikat elkobozta. A fejedelmi birtokokra alapozta keménykezű uralmát.

(F) 1630.szeptember 28-án „önként és szabad akaratából” lemondott a fejedelemségről

(G) A speyeri szerződés értelmében a királyi címről való lemondás után fejedelemként uralkodik Erdélyben.

(H) 1605-ben, Szerencsen Magyarország fejedelmévé választották

(I) protestáns jogok védelme / „bibliás, őrálló fejedelem”

(J) A művészetek és a tudomány barátja

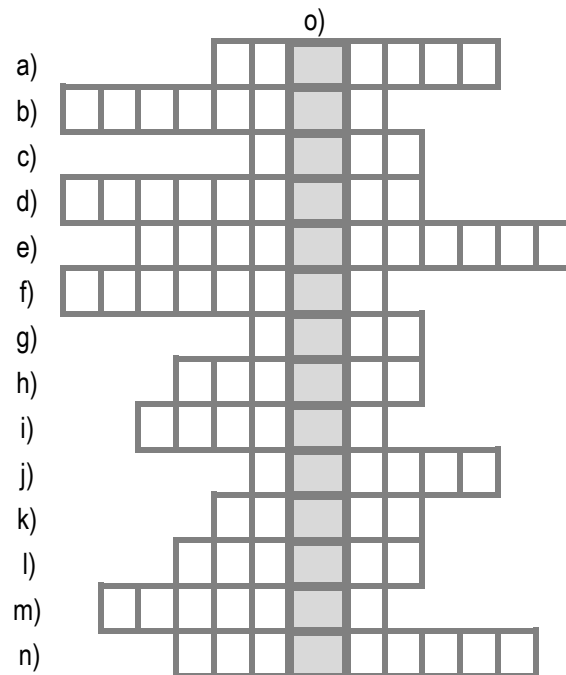
(K) Nikolsburgban békét kötött II.Ferdinánddal. Lemondott a királyi címről, megkapott hét felső-magyarországi vármegyét.

(L) Kinek a nevét nem illesztette a táblázatba?

(M) Indokolja meg!

11. Rejtvény

...../ 18 pont

- a) 1437-ben itt született meg az „unió” az erdélyi magyarok, szászok és székelyek között a parasztfelkelés után
- b) 1396. szeptember 28-án itt zajlott az a csata, melyben Luxemburgi Zsigmond magyar király vezette európai keresztiesek vereséget szenvedtek el I. Bajazid (vagy Bajezid) szultántól.
- c) római hadisten
- d) római tartomány latin neve
- e) III. Béla által létrehozott hivatal
- f) a husziták radikális ága
- g) 1241. áprilisában lezajlott csata helyszíne a Sajó folyó mellett
- h) Trogir, Split, Zára, Raguza városai ezen a tengerparton találhatóak. Könyves Kálmán is uralta ezt a területet.
- i) Timur Lenk 1402-ben itt mért csapást Bajazidra
- j) Nagy Lajos lánya, Lengyelország királynője, Jagelló Ulászló felesége
- k) római hadszervezeti egység
- l) görög városállam
- m) művészettörténeti stílus. Az építészetben jellemző a csúcsív.
- n) Hunyadi János fontos tisztsége. (A későbbi történelmi korokban Kossuth Lajos is viselt ilyen címet)
- o) függőleges sor:
- p-r) Írjon legalább három jellemzőt a függőleges sorban található fogalomról!

.....

.....

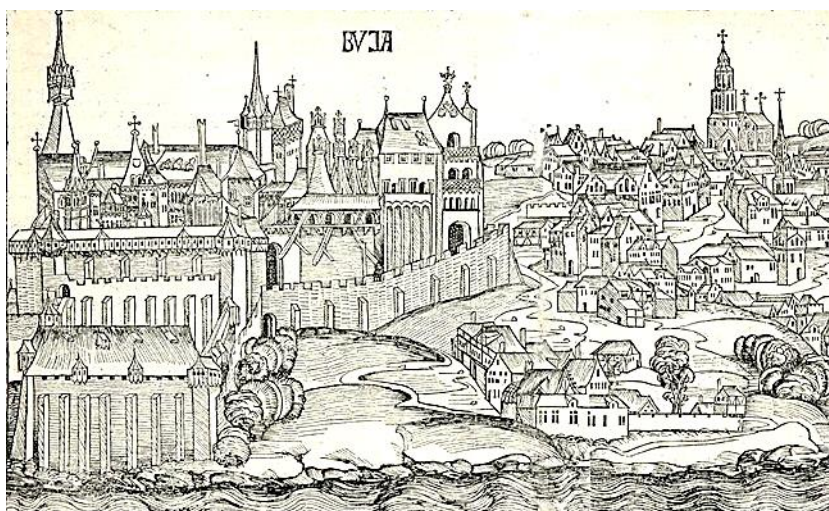
.....

12. Esszé

...../ 18 pont

A források és saját ismeretei alapján mutassa be Luxemburgi Zsigmond várospolitikáját (a városok kiváltságai, a városcsoportok)! Röviden szóljon a köznemesség szerepéről is!

„12. Ezenfelül, ha azoknak a városoknak a polgárai, melyeket újonnan létesítettünk és amelyeket más városok szabadságaival láttunk el, bíráik és esküdtjeik ítéletében és határozatában megnyugodni nem akarnának, megannyian ahhoz a városhoz, amelynek szabadságaival élnek vagy tárnokmesterünkhöz fellebbezhetnek.” (Az 1405. évi városi dekrétumokból)

(<http://www.btm.hu/old/varmuzeum/allando/palota/palota.htm>)

„Nagyszabású építkezéseinél az uralkodó alkalmazott német földről származó mesterembereket, akiket birodalmi tartózkodásai idején fogadott fel. 1418. október 6-án Georg von Tübingen kőfaragónak, aki húsz emberével állt Zsigmond szolgálatába, évi 100 magyar forint fizetést ajánlott. Tíz nap múlva két augsburgi ácsnak 200 rajnai aranyforintot ígért, és az őket kísérő hat inas sem járt rosszul 60 rajnai forinttal. A különleges munkák speciális tudást igényeltek, ezért a forrásokban puskaművessel, bádoggossal, kútmesterrel is találkozunk. 1416-ban a nürnbergi Hartmann csőkövácsmester vízvezetékot szerelt be Budán. A délnémet építőmesterre - Konrad von Erling (Newrling) - bízta a pozsonyi vár átépítési munkálatainak irányítását. Amikor Zsigmond a Német-római Birodalom élére került, Pozsonyban akarta kialakítani rezidenciáját. (http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/magyar_kiraly_a_nemet_csaszari_tronon)

„Az 1435-i nagyobb dekrétum ... a prelátusok és a bárók mellett a köznemesekeket úgy szerepelteti, mint akik az „ország testét” a résztvevők teljes hatalmával képviselik a tanácskozáson”

(Bertényi Iván: *Szent István és öröksége. Vince Kiadó, 2000.149.p.)*

[illegible]

